

Nr 4.

Ankom till riksdagens kansli den 10 februari 1927 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag med vissa till strafflagen för krigsmakten och lagen om krigsdomstolar och rättegången därstädes anslutna bestämmelser angående flygvapnet.

Genom en den 10 december 1926 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 11, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga nedan intagna förslag till lag med vissa till strafflagen för krigsmakten och lagen om krigsdomstolar och rättegången därstädes anslutna bestämmelser angående flygvapnet.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande lagförslag, får utskottet hänvisa till de vid propositionen fogade protokollen.

Utskottet. Med anledning av flygvapnets inrättande såsom självständig avdelning av krigsmakten hava särskilda bestämmelser blivit erforderliga för att den militära straff- och rättegångslagstiftningen skall i avsedd utsträckning erhålla tillämpning i fråga om det nya vapenslaget. De bestämmelser, som sålunda befunnits nödiga, äro upptagna i förevarande lagförslag.

Vid granskning av förslaget har utskottet icke funnit anledning till erinran mot detsamma utom för så vitt angår avfattningen i visst hänseende av 4 §. Enligt andra stycket av denna paragraf skall gälla, att där Konungen jämlikt 5 § 3 mom. i lagen om krigsdomstolar och rättegången därstädes bestämmer, att avdelning av flygvapnet skall lyda under viss regements- eller stationskrigsrätt, äger Konungen tillika meddela föreskrift därom, att officerare och underofficerare, tillhörande flygvapnet, skola utses att tjänstgöra såsom ledamöter i rätten, då mål eller ärende från avdelningen där förekommer, eller att vara ställföreträdare för sådana ledamöter. Enligt vad som framgår av propositionen avses med personal, tillhörande flygvapnet, i detta sammanhang såväl flygvapnets egen som dit kommenderad personal. Att jämväl till flygvapnet beordrad personal skall kunna tagas i anspråk för tjänstgöring i krigsrätt i nu ifrågavarande fall beror å fåtaligheten av flygvapnets egen personal. I 1 § andra stycket av

förslaget, där visst stadgande angående förmanskap meddelas för det fall, att »krigsman ej tillhörande flygvapnet» beordras till tjänstgöring vid nämnda vapen, torde emellertid ordet »tillhörande» beteckna flygvapnets egen personal i motsats till dit kommenderad. På grund härav och då viss tvekan i och för sig synes kunna råda, huruvida uttrycket i 4 § andra stycket »officerare och underofficerare, tillhörande flygvapnet,» med säkerhet kan anses omfatta båda nu nämnda slag av den vid flygvapnet tjänstgörande personalen, har utskottet funnit sig böra föreslå, att efter ordet »flygvapnet» i berörda uttryck inskjutas orden »eller beordrade till tjänstgöring vid nämnda vapen». Härigenom vinnes full överensstämmelse mellan 1 och 4 §§ i avseende å innebörden av ordet »tillhörande».

Utskottet har jämväl haft under övervägande att omredigera sista stycket av 2 §. Det har nämligen synts utskottet, som om nämnda stadgande kunnat erhålla en mera tydlig avfattning. Då emellertid förevarande lag meddelar allenast vissa till andra lagar anslutna bestämmelser, måste det i fråga om ett så allmänt hållet stadgande som det ifrågavarande möta betydande svårigheter att giva detsamma en formulering, som fullt tillgodoser kravet på lättfattlighet. På grund härav och då det kan antagas, att någon tvekan om stadgandets innebörd icke kommer att uppstå i tillämpningen, har utskottet funnit sig böra godtaga den i propositionen föreslagna lydelsen.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande förslag icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick godkännas, måtte för sin del antaga följande

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

L a g

med vissa till strafflagen för krigsmakten och lagen om krigsdomstolar och rättegången därstädes anslutna bestämmelser angående flygvapnet.

Härigenom förordnas, att beträffande flygvapnet skall, utöver vad i strafflagen för krigsmakten och lagen om krigsdomstolar och rättegången därstädes är stadgat, gälla som följer:

1 §.

Krigsman, som inom flygvapnet innehar högre tjänstegrad än annan krigsman, är dennes förman.

Beordras krigsman ej tillhörande flygvapnet till tjänstgöring vid nämnda vapen, skall han, där Konungen så förordnar, i fråga om förmanskap intaga samma ställning som tillkommit honom, därest han innehåft sin tjänstegrad inom flygvapnet.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

2 §.

Sådan bestraffningsrätt i disciplinmål, som i 16 kap. strafflagen för krigsmakten sägs, tillkommer utan inskränkning nedannämnda befälhavare, envar över den personal, som står under hans befäl, nämligen

chefen för flygvapnet och, i de fall Konungen bestämmer, annan befälhavare vid vapnet av minst regementsofficers grad; så ock befälhavare, som innehar befäl över nu nämnda befälhavare, samt

befälhavare av minst kaptens grad för skola, kommendering, verk eller inrättning, som ej tillhör visst förband av flygvapnet, eller för detacherad avdelning av vapnet.

Om befälhavares bestraffningsrätt för vissa fall i krigstid är stadgat i 191 § 3 mom. strafflagen för krigsmakten.

Bestämelse i lag eller författning, som ansluter sig till nämnda 191 §, skall äga motsvarande tillämpning med avseende å vad i första stycket är stadgat.

3 §.

Chef å fartyg, där avdelning av flygvapnet blivit till tjänstgöring kommenderad, äger över den avdelning enahanda bestraffningsrätt som över fartygets övriga besättning.

4 §.

Vid bestämmande av krigsrätter, som avses i 2 kap. i lagen om krigsdomstolar och rättegången därstädes, för flygvapnets avdelningar skall förfaras efter vad i 5 § 2 och 3 mom. samma lag sägs.

Där Konungen jämlikt sistnämnda paragraf 3 mom. bestämmer, att avdelning av flygvapnet skall lyda under viss regements- eller stationskrigsrätt, äger Konungen tillika meddela föreskrift därom, att officerare och underofficerare, tillhörande flygvapnet, skola utses att tjänstgöra såsom ledamöter i rätten, då mål eller ärende från avdelningen där förekommer, eller att vara ställföreträdare för sådana ledamöter. I sådant fall skall 9 § sist omförmälda lag i tillämpliga delar lända till efterrättelse, dock att antalet ledamöter och ställföreträdare bestämes av Konungen samt att dessa skola utses, regementsofficerarna av chefen för flygvapnet och de övriga av befäl-

Där Konungen jämlikt sistnämnda paragraf 3 mom. bestämmer, att avdelning av flygvapnet skall lyda under viss regements- eller stationskrigsrätt, äger Konungen tillika meddela föreskrift därom, att officerare och underofficerare, tillhörande flygvapnet eller beordrade till tjänstgöring vid nämnda vapen, skola utses att tjänstgöra såsom ledamöter i rätten, då mål eller ärende från avdelningen där förekommer, eller att vara ställföreträdare för sådana ledamöter. I sådant fall skall 9 § sist omförmälda lag i tillämpliga delar lända till efterrättelse, dock att antalet ledamöter och ställföreträdare bestämes av Konungen samt att dessa skola utses, regements-

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

havaren för avdelningen bland dess officerarna av chefen för flygvapnet och de övriga av befälhavaren för avdelningen bland dess personal.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1927.

Stockholm den 10 februari 1927.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Åkerman, Hederstierna, Jacob Larsson, Klefbeck, Borell**, *P. E. A. Jonsson, G. Dahl* och *Per Gustafsson**;

från andra kammaren: herrar *Lindqvist* i Halmstad, *af Ekenstam, Lindley, Leo**, *Jansson* i Edsbäcken, *Nilsson* i Antnäs*, *Persson* i Trången* och *Olsson* i Mellerud.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.